

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kádóhivatalban, hova a nap szellemi részét ill-tó közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIBLER J. JÓZSEF
papfanyarkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmenteser, küldendők.

Kéziratok nem adandók vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedére 1 frt

Hirdetmények díja:
□ ezertiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

Lukács László

Államtitkár képviselői beszámolója.

Lukács László államtitkár folyó hó 5—8. napjain Abrudbányán és Verespatakon választói körében időzött s mindkét helyen be számoló beszédet tartott.

A választó körületében időző államtitkár választói, sőt még a más politikai pártion levők is a tisztelet, szeretet azon jelleivel fogadták, oly kitüntető módon ünnepelték, mely valóban ritkaság számba megy s a mely a leghathatósabban bizonyítja a választókerületnek képviselője iránti rendületlen ragaszkodását, bizalmát.

A lefolyt ünnepekről s beszédekről következőket írják lapunknak:

A Zalatnáról folyó hó 5-én Dolagh J. bányatanácsos, Celberg G. bányakapitány és Ferenczi J. ref. lelkész kíséretében jövő államtitkár a város határában Abrudbánya polgármestere egy nagy küldöttséggel fogadta s felmenzeti lobogóztott lovas banderiummal tarack durrogás mellett kísérete be a városba, hol a tiszteletére emelt diszkapunál ünnepi ruhába öltözött iskolagyermek és nagyszámú közönség várták kiknek szónoka lendületes beszéddel üdvözölte a nagy vendégeket.

Este a polgármester diszvacsorát, a polgárság pedig fáklyás zenét rendezett tiszteletére.

A város nemzeti lobogókkal volt feldíszítve s mindegyre megújuló taracklövés hirdette Abrudbánya örömnünnepét.

A kedvezőtlen, borongó idő dacára 6-án szép számú és intelligens közönség gyűlt össze a beszámoló beszéd meghallgatására. A közönség kebeléből egy 12 tagból álló küldöttség (Miski tanácsos vezetése alatt) hívta meg az államtitkár választói körébe ki a számára emelt díszes szónoki emelvényen mindvégig élénk figyelem s a közönség gyakori helyeslése és eljenzése mellett tartotta meg beszámoló beszédét.

A beszéd főbb vonásaiban a következő:

Nem beszámolót akar tartani — kezdé beszédét, — mert azt a szokott közönséges értelemben fölöslegesnek tartja, hiszen eléggé ismeretes ugy az országgyűlés, mint az s politikai működése a közönség előtt. Inkább csak megköszönni akarja a kitüntetést, hogy őt e város dispolgárává választotta, inkább látni óhajlja e város és közvetlenül érintkezni választóival. S ha mégis ez alkalommal a politikai kérdésekről is megemlékezik, ezt azon politikai felelősség sulya alatt teszi, melylyel állása iránt tartozik.

S ha politikáról szól, lehetetlen első sorban az egyház politikai kérdésekről nem emlékezni meg, mint a mely a közel multban leginkább foglalkoztatta az országközvéleményt. Elismeri, hogy talán még elmaradhatott volna e kérdés napirendre vétele, hogy mint eddig hosszú időkön át, ugy még egy ideig lehetett volna ellemni azok nélkül is s tán lehetett volna más sürgősebb teendőket végezni azok helyett. De ha az, a kormány hibáján kívül napirendre került, nem lehetett, nem volt szabad kitérni eöle s első sorban kellett azt intézni el, nehogy az ország belbékéje válási harcok kinterévé legyen. — Ugy tünik fel előtte az egyházpolitikai kérdések ügye, mint egy hatalmas nagy sziklatömb, mely a termő oldalán áll. Nyugodtan szüntogat mellette, békében takarja gabonáját körülötte a földműves s nem gondol vele, mert biztosan áll az. De ha talán az idő avagy mesterséges kezek megintatják a sziklatömböt, ugy hogy az lendüléssel fenyegeti: akkor már nem nézi tétlenül, nyugodtan azt. És a veszély csak ugy távolítható el, ha egy erős kéz utat nyit neki oda, hol veszély nélkül legördülhet. Így történt az egyházpolitikai kérdéssel is, melyet nem a februáriusi rendelet idézet elő. És ha más napirendre került, fenyegetve a nyugodt munkálkodás lehetőségét és sikerét, természetesen ezzel kellett s kell végezni első sorban. Eme kérdések egyik legfontosabb része t. i. a polgári házasság már ellett fogadva a törvényhozás két háza által és hiszi, hogy a többi ezzel összefüggő, immár kész javaslatok is a közeljövőben és pedig kevesebb nehézséggel átmennek és törvényé válik az egész, mi által nem csak a felizgatott kedélyek csillapíthatnak le, de a különböző még ma érvényben levő felekezeti házassági jogok helyett egységes rendet, minden állampolgárra egyenlő törvényt és egyaránt kötelező azonos állapotot hoz be.

Egy másik fontos ügy, mi a közvéleményt szintén a legélénkebben foglalkoztatja, a nemzetiségi kérdés, illetve itt a vidékünkön in specie román kérdés. Ismeretes és sajnálatos körülmény, hogy ugy itt benn, mint a külföldön általános a panasz, hogy mi elnyomjuk a románokat, hogy azok mellőztetnek, hogy azoknak más igazsággal mérnek.

Ezeknek a panaszoknak, vádának egy nagy része olyan, hogy az még czáfolásra sem érdemes, mert épen önök, kik a románok között laknak, legjobban tudhatják, hogy a románok elnyomásáról, mellőzéséről,

kétféle igazságról szó sem lehet, hiszen a magyar hazának minden gyermeke vallás és nemzetiségi különbség nélkül egyenlő jogokat élvez, mindenki előtt nyitva a közpálya, hol kiki tehetsége szerint boldogulhat és ugyanazon törvények egyenlően köteleznek magyart, románát és minden nemzetiséget e hazában. Avagy — mint a miniszterelnök ur mondá közlebről nagybányai beszédében — mutassanak a románok egyetlen embert, kit erőszakkal magyarosítottunk meg! Mutassanak egy embert, kinek más, külön törvény szerint szolgáltatunk volna sújtóbb igazságot!

És ugy látszik, hogy e mozgalom jobbadán külföldi vezetői nem is akarják a kibekülést. Legalább ez bizonyítja az, hogy oly kívánságokkal állanak elő, melyeket egy magyar törvényhozás sem teljesíthet soha. Így pl. mindjárt első követelésük Magyarország és Erdély szétválasztása, a melyről eleve tudják, hogy az nem teljesíthető. Sőt az által, hogy a passivitásba burkolóznak, elzárják a bekülés utját s nem a törvényes uton, de annak mellőzésével küzdenek céljaikért.

Meglevén a baj, gyógyítani kell. Általános panacea nem létezik. Ugy kell eljárni, mint a tapasztalt orvos tesz, individualizálja a betegséget. Egy része ugyanis az izgatónak olyan, kik üzletszerűleg foglalkoznak az izgatással, mert ez nekik jövedelmező. Ezekkel kibekülésről természetesen nem lehet szó: velők a törvény teljes szigorával kell elbánni. De annak, kik jóhiszeműleg küzdenek a nemzetiségi kérdésben, kik félre vannak vezetve, el vannak ámitva és ilyen a nagy tömeg. Ezekkel szemben nincs más eszköz, mint felvilágosítás, a barátságos közeledés, a megnyerés eszköze. Törekedünk kell, hogy a nép felvilágosítás, szellemileg — anyagilag előre haladjon, hiszen oly nép, mely szellemileg művelt, anyagilag jólétben van, nem hallgat az izgatókra. Ezt az állapotot elérni általánossá tenni, ez a jelen és a jövő nagy feladata.

De vannak oly kérelmek, is, melyek tekintetében jogosult a panasz, mint a választási törvény hiányai, jobb közigazgatás. De hát ez nemcsak a románok sérelme, ez nemcsak őket sújtja, ez a általános baj, ép ugy érzi, mint ők, a született magyar is ezt.

És ezen segíteni, e cél felé együtt törekedni, váltett munkával igyekezni a rendes utakon együttes kellene, hogy közös erővel, egyetértő munkával mozdítassék elő e haza minden fiának szellemi anyagi erősítése.

Mert hogy közigazgatásuk a mai kor igényeinek sok tekintetben nem felel meg, azt ma is elismeri, s hogy azon javítani kell, azt itt is hangoztatja. Már pedig más módon nem képzeli a javulást, mintha államosították. Csak ugy lesz egységes rend, egyöntetű működés a közigazgatás terén, ha nem a választás esélyeinek kitett, de független, állandó tisztviselők végezik azt. Ezért bár a multban a kormány ez irányu törekvése nem sikerült, újból meg kell próbálni azt és ez lesz a közel jövőnek egy másik nagy feladata.

Még csak a valuta rendezést említi meg. Ugyanis 1892-ben alkottatták meg az erre vonatkozó törvények. Azóta a kedvezőtlen körülmények, a külföldi pénzvisszonyok, az arany drágulása, egy hatalmas párt ellenactiója Auszriában nehezítették ezek folytatását. De a magyar kormányt ez nem alterálja, mert általa jó eleve beszerzetve 110 millió arany forint, részünkről minden előfeltétel meg van. Nem egészen így van Auszriában, miután ott nagyobb arany mennyiségre van szükség. De a 312 millió frt függő állam adósság részbeni bevonása által erre ott is egy lépés történt. Mikor történik meg a végleges valutarendezés, előre biztos időt mondani nem lehet, hiszen még Németországban sem teljes az, noha az már jóval korábban hozzá kezdett.

Annnyit azonban bátran kijelenthet, hogy minden olyan beszéd, hogy nálunk a valuta rendezés kivihtetlen vagy hogy a kormány e programja hajótörést szenvedett volna, nem egyebb mint tendenciosus huresztelés, most nálunk minden előfeltétel meg van erre s csak kedvező viszonyok kellene, hogy tényleg is keresztül vitessenek.

Végül örömet fejezi ki Abrudbánya város szellemi és anyagi előre haladása, gyarapodása fölött és sikert kíván a város további fejlődéséhez.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után, a közönség köszöntét és pártkülömböség nélkül való teljes bizalmát Molnár ref. lelkész tolmácsolta.

Délben fényes banquette volt, melyen 100-nál többen vettek részt s hol lendületes felköszöntőkben éltették a képviselő államtitkár, a város dispolgárait a kormányt, a felekezetek s nemzetiségek közötti jó békességet, egyetértést stb.

Délután Abrudbánya intelligentiája kísérté el Verespataki a tovább utazó államtitkár, hol szintén díszes lovas banderiummal, bányász jelvényekkel és „Jó szerencsét” jelíggel díszített diadal kapuval, egyre megújuló taracklövés mellett fogadták és este fáklyás zenével, a város kivilágításával ünnepelték.

Verespatakon szintén nagy és előkelő közönség, sőt itt a románok közül is szép számú hallgatóság

jelent meg a 7-én megtartott képviselői beszámolóra, melyet megelőzőleg ömlga Becker Móritz porosz tanácsos bánya telepét látogatta meg, s a főszolgabíró, előjáróság, egyházak, testületek tiszteletét fogadta.

„Ismétlés kikerülése végett — szólt a beszámoló — csak hivatkozok a tegnapi felvetett kérdésekre s mintegy annak kiegészítésül emlékezik meg pár újabb tárgyról is.

Igy hivatkozok arra a pénzügyi rendezettségre, melynek most államháztartásunk örövend. Bevételeink és kiadásaink rendben s kellő összhangban állanak s pár év óta a zárszámadások jelentékeny fölösleggel záródnak. De szükség is van erre, mert a tervezett s remélhetőleg közeljövőben életbelépő új törvényhozási intézkedések, pl. a közigazgatás anyakönyvezetési államosítása, iskolák szaporítása, utak, vasutak, csatornák, hajózás, Fiume emelése stb. újabb kiadásokat okoznak. És ezeket ugy kell keresztül vinni, hogy mesterséges eszközökhöz, t. i. adóemeléshez ne nyuljunk, hanem a tervezett reformok terhei a mostani jövedelmek természetes emelkedésében fedeztetet találjanak.

Ezért az egyenes adók tervezett reformja nem adó emelésre, hanem az adórendszer javítására irányul. Így a mostani adók közül is elejtendőnek találja az általános jövedelmi pótdadót, melynek ma már nincs létjogosultsága s mi csak az alapadónál történt esetleges hibás kivonást teszi még nagyobbá és terheesebbé.

Tulmagasnak véli a III. oszt. keresetadónak 10⁰/₀-os kulcsát. Sokkal helyesebbnek találja, hogy a szegényebb osztály kisebb, a vagyonosabb nagyobb adókulcs szerént fizesse azt. Mert az általános 10⁰/₀-os adókulcs szerént, aránylag nagy a teher a szegényebb sorsura, melynek így akárhányszor létfentartása van megtámadva, ha az s csekély jövedelemből 10⁰/₀-ot adóba fizet; míg a vagyonosabb egyén az ő nagyobb jövedelméből sokkal könnyebben fizethet esetleg 10⁰/₀-nál is magasabb kereseti adót, mert ez így legfőbbnyűzésben lesz szerényebb jövedelemre utalva vagy csak a tőke szerzésben fog haladni lassabban, de létfentartásban meg támadva nem. Hiszi, hogy egy ily irányu reform, csak jótékony hatású lehet és lesz.

Azon esetben, ha az általános pótdadót elejtetik, ennek pótlásáról kell gondoskodni és pedig lehet, ha oly jövedelmek adóztatnak meg, melyek eddig adót nem fizetnek. Ilyenek pl. az adómentes állampapírok kamatai, a melyek után eddig sok millió forint eddig adót nem fizetett.

A nyilvánosság terén napirendre került egy önálló magyar nemzeti banknak felállítására is. Tagadhatlanul sok előnnyel járna ez; nemzeti önállóságunknak pregnansabb kifejezője lenne s tán pénzügyünk függetlené tenni minden idegen befolyástól. De hát nagyon megfontolandó, hogy mit veszteneünk ez által. Az O. M. Bank régi, elismert pénzintézet, teljesen meg bízható s jól szervezett, hatalmas összeköttetéssel, bir, egész hazánk be van hálózva fiókjával. Kérdés, hogy tudnak nélkülözni s vajjon nem mi éreznők-e nagyobb kárát a különvállalásnak? Mert bármily jelentékeny tökével alapíthatnak is egy önálló magyar nemzeti bank, de a kezdet nehézségeivel sokáig kellene küzdenie, összeköttetése is csak hosszabb idő multán tudná megszerezni és azalatt a közeletheben óriási zavarok támadnának a magasabb kamatláb miatt, amenyiben oly olcsó pénzt mint az o. m. bank, ez nem nyújthatna. Míg az o. m. bank jelenleg is a lehető legmáltányosabb, igényeinket kellő figyelembe veszi s a legutóbbi kimutatása szerént is jóval több pénzt helyezett nálunk el, mint erre kötelezve van. Azért, ha nem is feltétlenül, de egy bizonyos időre való megnyitását, főleg a valuta rendezés befejeztéig az o. m. bank szabadalmának, kivánatosnak tartja.

Ismeretes dolog az ezüst értékének hanyatlása. A kormány jól ismerve a veszélyt, mely ezáltal a bányászattal sújtja, gondoskodott s gondoskodik e tekintetben. A magánosok ezüst termelésének beváltásánál fokozatosan hozza be az ezüst árának csökkenését, hogy azalatt a bányavidékeken új iparágak létesíttessenek s a nép új kereset forrást találjon.

Magának, az itteni aranybányászatnak előmozdítása érdekében pedig kilátásba helyezni, hogy a zalahtnai állami kohónál a beváltási költségek a közeljövőben tetemesen lefognak szállítani, a mi e vidék bányáiparának bizonyára új és nagy lendületet adandó.

A község nagy lelkesültséggel fogadta a beszámoló beszédet s Moldován pártelnök biztosította az államtitkár verespataki választói adaddó bizalmáról, törhetlen ragaszkodásáról.

Délben itt is fényes közebed volt, melyen a különböző nemzetiségűek és felekezetűek testvéri egyetértésben vettek részt; magyar, nemzet, román nyelven, de közös jó kívánságokkal éltetve a beszámoló államtitkár, a vendégeket, Verespatak közönségét és a mi közös édes anyánkat, a magyar hazát.

Este ismét kivilágítás, a bányászok diszfelvonulása volt és népes vacsora Ajtay J. vendégszerető há-

zánál, hol a fehér asztal mellett is vig zenezónál ünneplte Verespatak a körében levő képviselőjét.
Máskor, 8-án utazott az államtitkár kíséretével haza Zalathára, bizonyára azzal a kedves benyomással, hogy ő választói, sőt egész választó kerületének bizalmát bírja minden pártkülömbőség nélkül s hogy azok körében kellemes napokat töltött. — n. —

Dr. K. Ö. jubileumán.

Írta és szavalta: Szabó Jenő, barátosi ref. pap.

*Mester! Ha dabra nyílik e nap remegve ajkam,
Ne redd azt pusztá szónak! Ez ajk nem hízlel!
A jiu szent heének varázsa van ma rajtam,
Mert szellemi apáimnak büszkén tekintek!*

*Sodorjon bármi távol a lét hullámereje,
Vérezze túska lábam rózsátlan útokon,
Igyéd lángbetűje mélyen síceimbe vése,
Észmeid zászlóját én fennem lobogatom!*

*Csapongva zúg körülünk az élet szennyes árja,
A hullám bősé zajára szívünk is megrezeg;
Balog, ki a habok közt az útát megtalálja,
Mely egy dicsőbb, tisztább világot vezet!*

*Epedre néma rágytól bolyongja e világot
Az elreszített éden számított gyermeke —
Szomja nem enyhe csöppet, nem, új lángot sórány:
Szent sugaradat, eszmény dicső világa te!*

*Előtte a természet könyvét hűbá tárja,
Bár onló fényzónában tündöklök a világot;
Káprázatos pompáját az égnek megsodálja,
De fényén szomja lelke még nem melegsik át!*

*Vagy tán cihar sírult, zúg... Villámok dördülése
Csodás érzést riaszt föl a reszelő sícein
Az ember örök vágya nincsen betűlve mégse
Remegni, félni tud csak, de még szeretni nem!*

*Más, más a kép, az álom, mit sórár lelke ringat:
A küzdő myriádok egy óriás család!
Csapán egy örökös szem virassza álmainkat,
Egyetlen láng hevítse a milliók datát!*

*E nagy világnak üdrot, oh, nem a napsugár ad
Csapán a szíbe szálló bűrés csodás meleg
E fűszalag hevében, mely atáinkra árad
Lelkünk a céjhetetlen Istent találja meg!*

*S hol a mindenség lelke, az Isten alkot, épít
Két lángoló hitünkkel mi fennem hirdetünk —
Hol egy erő mozdíja érző szívek verését
Mester, e szent világot te tartod fel nekünk!*

*Ezért áll ma köröttem itt Áron nevezéde
Hol a futó percz, mindent örömsugárba von.
Hogy igaz hita legyen pályádnak legzseb éke
A ki ezére voltál egy negyedszázadon!*

*A te nered romlatlan lelünkben tiszta oltár!
Nem, nem ridég tudós csak, de testvér, jó barát
S a szegény elhagyottak atyja voltál;
Ki mind értel könyörgy ma, áldást kívánra rád!*

*Szólunk mi is, de szóban olyan szegény a hita
Ajánk az érdelemül nem szól, csapán remeg
De szíveinken az érzés bágyó útra edzta:
A te felekül szívedet az Isten áldja meg!*

Dr. Kovács Ödön jubileuma.

Az a szép ünnep, mely mult vasárnapon oly kiváló érdeklődést keltve, oly meghatóan folyt le, dr. Kovács Ödönt illette ugyan de voltaképen a Bethlen-főiskola ünnepe volt, azon szellemi hatás elismerésül, melynek első harcosául dr. Kovács Ödön, erős vitézeként korán elhunyt tanár társai közül Kacza Dániel, Keresztes József, Lőte Lajos, Székely Ferencz, Hegedűs János, Józsa Zsigmond, Kiss Albert, az élők közül Makkai Domokor, dr. Bartók György stb. tekinthetők. E szellemi hatás kora ama 25 év körébe esik, — melyet dr. Kovács Ödön tanári jubileumaképen megülünk, mely 25 év a küzdelem, de egyszersmind a felnyitó, frissítő szellemi élet korát képezi, mely dr. Kovács Ödön nevével összeforv: a Bethlen főiskola újjabbkori történetének legkiválóbb pontjait fogja képezni a szellemi életünket és művelődés történetünket megiró történész előtt. Ez elvitázhatlan tény s mi szívből ohajtjuk, vajha ne lenne nagyon hosszú időre utolsó e jubileum, s vajha azt, ki jubileumát ünnepleni fogja, fényes tehetségénél, eredményes munkásságának kiváló határánál fogva az egész magyar protestantizmus oly elismeréssel üdvözölje, mint most dr. Kovács Ödönt.

Az ünnepélyre szép számmal gyűltek össze a régi s az új tanítványok. Eljött a budapesti theologia képviselőiben dr. Szabó Aladár, eljöttek a kolozsvári, udvarhelyi, sepsi-szt.-györgyi, gimnasiunok képviselői, s ott volt az egyházkerület legelső papja, püspöke: Szász Domokos.

A tanítványok 9 órakor értekezletet tartottak, megállapítván, hogy a dr. Kovács Ödön nevére teendő 2000 koronázására fordítottassanak. 10 órákkor volt az ünnepélyes Isteni tisztelet a teljesen zsúfolott templomban. Nagy Károly ifju lelkészünk mondott szép imát, utána Molnár Albert m.-vásárhelyi lelkész lépett a szöszökre alapigéül Pál. Gal. VI. r. 8. versét „Valaki mit vet, azt aratja“ választotta s erre egy oly remek beszédet mon-

dott, mely a nagy közönséget igazán meghatotta úgy tartalmával mint előadása nemes hevével, s mely az e heti Protestáns Közlönyben mar nyomtatásban is megjelent.

A templomból a főiskola dísztermébe vonult a közönség. Az emelvényről jobbra a főiskolai előjáróság s a tanárok, balra a család és rokonság tagjai, az emelvény előtt jobbra-balra a tanítványok foglaltak helyet. Az emelvényen közbül Szász Domokos püspök diszelnök jobbról Nagy Károly lelkész mind a rendező bizottság hely. elnöke, balra dr. Bartók György mint a legrégebb tanítványok egyike, gyűlési elnök ült. Szász Domokos püspök pár percz mulva a szöszökre lépett s beszédében kiemelte hogy az ember nyugalma, boldogsága, megelégedése itt a földön nem található fel s innen van, hogy a kik a vallásos eszmék szolgálatában és terjesztésében körül nagy buzgóságot tanúsítottak, azok a jők és igazak tiszteletére mindig érdemesek. Így tett dr. Kovács Ödön is, épen azért kiváló értelemben kell őt méltányolni.

Alig hangzottak el a püspök hatásos szavai, dr. Bartók György, a gyűlés elnöke szólalt fel. Gyönyörű beszédben ecsetelte az ünnepelt érdemeit s végül egy küldöttségét kért fel dr. Kovács Ö. meghívására, ki nem-sokára zugó éljenzés között jelent meg az emelvényen a püspök oldala mellett foglalt helyett.

Főzöndül a khoruson az ének, melynek elhangzása után Szász Domokos püspök állott fel, hogy üdvözölje, melynek végeztével kezét nyújtva Kovács Ödönnek, értekeny hangon köszöntötte az erdélyi egyházkerület nevében, melyet Kovács Ö. meleg hangon köszönt meg.

Szabó Jenő lelkész lépett most az emelvényre s nagy tetszés között szavalta el ünnepi költeményét.

Dr. Bartók György emelt szót ezután tanítványai nevében, üdvözölve az ünnepelt szíve meleg hangján tehetséges fényével és átadta a tanítványok emléksorait tartalmazó díszes albumot, tudomására hozta a nevére tett alapítványt, melyhez Szász D. püspök nyomban 100 koronát ajánlott fel. Mire dr. Kovács Ödön felelt meghatóan. Válaszában visszatekintett:

a) kétszer 25 évet magában foglaló egész életfolyamára, annak küzdelmeire, megpróbáltatásaira, veszteségeire: azon benyomást teszi, hogy az élet irtózatossá nyomorult volna, ha annak vízhullámként egymást üző viszonytársaiban egy eszményi élet cél felé vezető bölcsesség gondviselő kezét nem látjuk. De ő mindabban, a mi őt érte, megtanulta, hogy „azoknak, kik Istent szeretik, minden dolguk egyformán javukra vannak.“

b) 25 éves theol. tanári pályájára elmondja, hogy ő itthon 8 évi felsőbb tanfolyamon klasszika literatúrára készült, de külföldön megismerkedvén az evangéliumok kritikája körül folyt hatalmas szellemi vitával, a Reville, Schoiten és Baur műveivel: egész lelkesedéssel fordult eme tanulmányokhoz. A kritika, távol attól, hogy megingatta volna benne a hitet, felnyitá lelki szemét az evangéliumok eszményi igazságai előtt, melyek szívét édes vonzalommal hajlították ahhoz, a ki az evangélium szolgálatában élt és meghalt; így lett neki is eszményivé, legszentebb életvezéljává. Istentől vett elvívatasává az ev. szolgálat.

25 év óta teljesíti e hivatást: a tudomány által, de azon ezéllal, hogy az ev. igazságot világosítsa meg: a tanári székéről, de azok számára, kik hivatalosok, hogy mint hegyen épített város bevilágítsák e világ sötétségét, mint magvetők hintették Isten igéjét az emberiség szántóföldjébe. Szolgálja kedvvel, lelkesedéssel, egész hűséggel. A sikernek Isten a tudója. Magát a tudományos sikert ő maga is megtudta ítélni, ugyde az itt csak a közelebbi cél, csak eszköze ama nagy célnak: az evangelizálásnak. Ép e tekintetben támadtak némi aggodalmi. Nem mintha a főzölt, a tántoríthatlan keresztény hit ébresztését, valaha szem elől tévesztette volna. Ellenkezőleg: 25 év előtt is, ma is minden újabb nemzedéknek megmondja, hogy a ki pappá lesz élő hit nélkül, annak jobb volna, hogy malomkövet kösen nyakába és a tenger mélységére bocsájtózzék. — De megtörténhetik, hogy ép ezen nagy igazság élnék érzete arra indította, hogy a meggyőződésre és kegyességre vezérelt kedvéért engedjen valamit a szigorú tudományos követelésekkel: mintha a hegytetőre el lehetne jutni a felmászás hosszas és fárasztó útja nélkül; mintha a hit és tudás elkerülhetlen kibékítését a mai mivelés és tanult világ lelkében eszközölni alig lehetne fárasztó, tudományos előmuakalat nélkül.

„De én mégis bizom, mondja végül, hogy az én muakásságom ezen legnagyobb cél érdekében sem volt egészen hiába való. Ennek bizonyosságát veszem a ti mostani ünnepléteket. Mert hiszen én is megkérdelhetném tőletek, mit Jézus kérdett Keresztelő Jánosra nézve tanítványaitól: „Mit látni mentetek a pusztába? Ingadozó nádszálat-e? avagy a czifra ruhába öltöztetett embert-e? Mit jubiláltok? Perczég sem sértelek azon föltevésével, hogy ingadozó nádszállként csak a jubilálás divatjának engedtetek. Bizony a czifra ruha, azaz, az én hatalmas pártfogásom megköszönése, vagy biztosítása sem vezérelhetett Ilyen ruhám nekem nem is volt, nem is lesz. Több része lehet a személyes rokonszenvek és a mennyiben a szeretet méltó viszont-érzűltre, fel is tételezem, mert én mindig szerettem tanítványaimat, sokkal inkább, mint a mennyire a tanár bírói és fegyelmezői szerepénél fogva kimutatható volt; vezérelhetett a tudomány szeretet is, ugy de a tanár arra csak igény adhat s a tudományt kiki önmaga teszi, különben is a rokonszenyü idővel elmúlsodik és az ismeret is, azt mondja Pál apostól, azon dolgok közé tartozik, mik elmúlndók.

„Nem; a ti innepléteket csak egy méltó, ha azoh valami nagyobb, valamely állandó jó megszerzésének emléke fűződik; valamely oly kincsé, mit idő és viszonytagtság el nem mos, mi az élet választásában a jobbik rész, az egyedüli szükséges, az örök életnek kenyere és vize, mi táplálja saját lelketeket az élet harcában, mivel táplálni tudjátok e hívek lelkét szent hivatástok

teljesítése közben; ha megnyertétek Krisztus, örökül kaptátok az ő szellemét!

És ha a lefolyt 25 év történetéhez annak emléke fűződik, hogy a holt orthodoxia vagy selejtes vationalismus helyét az élő hit, a keresztényen kegyesség az ész és szív, a hit és tudás kibékülése foglalta el; és ha ezen üdvös átalakításban az Atya kegyelme az én erőtelenségemet is felhasználta akkor: Hálákat adok neked menynek és földnek Ura, ki a kicsinyeknek szája által dicsőítet magadat, Jól vagyon atyám, ez volt a te jó tetszésed!

Az én szerepem ezen munkában csak az előhírnöke. Utánam jönni fognak mások: jötek épen ti, kedves tanítványaim és el fog jöni általotok Isten országa, melyben a legkisebb is nagyobb leszén, mint az az igénytelen tanító mester, kit most jubiláltatok. Ugy legyen!

Hosszu éljenzés követte Kovács Ödön beszédét melyet az ünnepelt mind fokozottabb hevvel, gyöngékedését teljesen leküzdve, nagy figyelem között mondott. Öszintén megvaljuk, minket és sokat a jelenvaltak közül mélyen meghatott e jelenet. Az Isten által fényes tehetséggel lángoló buzgalommal férfiak csoportultak az ünnepelt körül. Némelyiket éles nézet-ellen-tét választott az élet küzdelmeiben, de most szívesen letette a fegyvert s örömmel áldozott az elismerés meleg szavával igyekezett teljesse tenni a lelkek harmoniáját, mert tudta, érezte, hogy a lefolyt 25 év a magyar protestáns egyház szellemében is a reformatio újabb korát képezi s ebben dr. Kovács Ödönt az orozsláncz szíleit.

A küldöttségek üdvözlése következett ezután. A Bethlen-főiskola előjárósága nevében Csató János gondnok, kir. tanácsos alispán; — a budapesti ev. ref. theologia nevében igen érdekes, szép beszéddel dr. Szabó Aladár; a n.-enyedi egyházmegye nevében Sándor János esperes, N.-Enyed város nevében Török Dániel, a n.-enyedi egzházköztség nevében Gáspár János főgondnok, az ev. ref. kollegiumok nevében Szabó Sámuel kolozsvári tanár, a n.-enyedi új izraelita hitköztség nevében Grün A. Samu elnök, az enyedi polgári és elemi iskolák nevében dr. Havas Gyula kir. tanfelügyelő üdvözölte s az ünnepelt sorban felelt, hálás köszönetét fejezte ki a megtisztelő szavakért.

Végül feolvasták az üdvözölő iratokat, elsősorban az E.M.K.E.-től és a táviratokat s ezután dr. Bartók György köszönő szavakkal befejezte az ünnepélyt, a theologus ifjuság dalköre pedig rendezítette az ünnepi zárdalt.

A banquette.

A „Két Hattyu“ nyári helyiségében három hosszú sor asztal várta a vendégeket, kik 2 óra felé sürün el is foglalták helyeiket. Az ünnepelt jubiláns, Csató János főiskolai gondnok és görff Bethlen Bálint orsz. gyűl. képviselő között az asztalfőn foglalt helyet élénk éljenzés között. Élénk, vidám hangulat uralgott s a jó étkek és italok gyorsan fogytak, míg egyszer csak Sándor János esperes megkezdte a tósztok sorát Ó Felső-gégre emelve poharát és azután Szász Domokos püspökre. Dr. Bartók György köszöntötte fel dr. Kovács Ödönt, ki mint magvető mély és egyenes barázdát tud huzni az emberi szívekben; mire a jubiláns állott fel s tanítványaira, ezek között Molnár Albertre az isteni tisztelet kitünő szónokára emelte poharát, megjegyezve, hogy az, kinek ilyen tanítványai vannak, általuk nagy embernek is képzelhetni magát. A tósztok sürü árja következett most, s ezek közül megemlítjük Makkai Domokosét, ki gróf Kun Kocsárdot és gróf Kun Gézát köszöntötte fel, és Tavaszi Józsefét, ki az agg holland tudósának Kueneu-nek 1878-ban megtartott jubileumát, melyen dr. Kovács Ödön megbízásából üdvözölhette a hírneves tudóst, összehasonlította a maival s kiemelte azon jó hírnevet, melyet dr. Kovács holland mesterei között szerzett.

Nagy Károly lelkész feolvasta az időközben érkezett újabb üdvözleteket, melyek tanúságot tehetnek az ünnepély és az ünnepelt jelentőségéről. Irásban, vagy táviratban üdvözölték: Szász Károly dunamelléki ev. ref. püspök, Ferencz József unitárius püspök, gróf Kun Kocsárd, gróf Kun Géza, gróf Bethlen Géza, Zeyk Dániel, Zeyk József, Horváth Mihály, Baresai Béla, Barscai Kálmán, Gyarmathi Zsigmond, Szarvadi Pál, Mezei Albert kuriai bíró, dr. Hegedűs István, Vámosi Mihály igazgató tanár, Csia György, Mitrovich Gyula, dr. Bartha Béla, László Ignác, Réthi Lajos, Bihar Sándor, Ilyés Bálint régi tanára, utóbbi egy napi késcdelemmel, következő csinos mentség kíséretében:

*„Késtem, mert urban voltam, de szíven
Hő lángival megérkezett híven
A volt tanár ur tanítványra vált,
Hogy üdvözölje a jeles tanárt.“*

Üdvözölő iratot küldöttek a sárospataki főiskola, a budapesti ref. főgimnasium tanárai, a budapesti ref. theologia ifusága, az orbai, sepsi, erdővidéki, udvarhelyi, széki, saji, kolozskalotai, marosi, bukaresi egyházmegyék, Röck Pál az Emke tiszteletbeli elnöke, és még sok, sok barátja, tanuló társa, tanítványai. Lehetetlen, hogy a sok jó kívánság ne teljesedjék s uj erőben, új tevékenységre ne lelkesítse a kitünő tudóst és tanárt.

A zeneestély

fejezte be az ünnepélyt. A terem zsufolásig megtelt Nagy Károly öröme, ki a váratlanul sulyosan megbetegedett Berde Sándor theol. tanár, ez ünnepély lelkes kezdeményezője helyett első sorban fáradhatatlan buzgalommal működött az ünnepély sikerén. A tiszta jóvedelem ugyanis a „Kovács alap“-ra volt szárvna s hozott is rá közel 130 frtot. E széperedmény létrehozásában nagy részük van a szereplőknek. A Borsay tanár vezetése alatt áll, ez alkalomra összeállított vegyes kar, Borsaynak ez alkalomra készítet „Ünnepi dal“-at nagy precizitással adta elő, Czirner Laura k. a. és dr. Szabó

Péter u
a közö
egy új
levő kö
izelitő
Klassik
nek ad
dr. Far
gyese.
dása.
szerepl
Bocz é
vezette
czi) Bó
Folyová
sikerült
élvezet
műkedv
nyai ur

járás d
Ajtai J
leányá
kivánu
postatis
zsebet
ton Ábr
kelési ü

vali k
városur
Gy.-Fel
hó 14-é
kő s a
téli fel

moks
gyéne
dunk v
váló ve
zelebb
nyul is
fujt sze
vadaszt

lesz. Az
zönségü
épen m
váita. F
ség jöni
alkalmat
mi hisse

érdeklő
Csató J
teljes sz
lődő szö
híd Vá
felügyel
jelentés
vizgált
Borbán
közsege
a phyll
legalább
gazdán
Eme má
teljes i
sét és
idővel
teljes i
mert a
megbir
kosok a
krajczár
ameriká
együttá
lenne a
után l
javasla
és M-
tását s
I
a már
nyeren
vább
kai sz
sához
retni a
inficiál
Mogno
védeke
rületet
Alsó-F
kintve
és a
több e
minde
jön el
biztos

jubileu
mára
urakna
szén
fenyét
anyag
felülfi
ves kö

Péter ur száma nagyszerűen sikerült, s ha a rendező a közönség zajos... jára sem járult egy újabb szám előadásához...

VEGYES HIREK.

Hymen. Dr. Ebergényi Sándor a verespataki járás derék szolgabírája, f. hó 4-én tartotta esküvőjét...

Az E. K. E. közgyűlésére és a „Jézer” tóhoz való kirándulásra szépszámu résztvevő jelentkezők...

Hajtóvadászatot rendezett gróf Teleky Domokos f. hó 14-én f. orból erőseiben, melyen vármegyének főispánja...

Jutalomjáték. Kedden Deákné jutalomjátékát lezárta az igazgatóné jól választott: Kis Alamuszi...

A m. filloxera bizottság rendkívüli nagy érdeklődés mellett tartotta meg e hó 12-én gyűlését...

Belátó tárgyalás után kimondott, hogy M.-Igenben a már inficiált terület, a földmivelési ministeriumtól nyerendő szénkéneggel teljes irtás alá jog vétetni...

Köszönet. Azoknak, kik a dr. Kovács Ödön jubileuma alkalmával szívesek voltak vendégeink számára...

Gyászhir. Rapaics Romeóné szül. Zakariás Anna mint az elkunytak leánya, Rapaics Romeó mint veje...

Színházi műsor. A jövő hét műsora felette érdekes. Hétfőn Asszonyt verve jó; kedden Deákné jutalomjátékát...

The Gresham életbiztosító társaság Londonban. E társulat 45. évi jelentése, mely az 1893 december 31-én befejezett üzletéről szól...

Szerkesztőség: DR. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN. Kiadó: CERNER J. JÓZSEF. Henneberg G. (es. kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben...

Szám 4252-1894. Pályázati hirdetés. A magyar-országos köljegyzőség, mely áll Magyar-Csehszlovákia és Miklóslaka községeiből...

Szám 4252-1894. Hirdetés. Oroszi és Gabu község telekkönyve birtokszabályozás folytán átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve...

3813.4751-894. tkv. Hirdetés. Oroszi és Gabu község telekkönyve birtokszabályozás folytán átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve...

beli ellentmondásokat hat hónap alatt, vagyis 1895. évi mártius hó 5. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be...

3-or, hogy mindazok, a kik a telekkönyv részleges átlakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok a kik az 1 és 2 pontban körülírt esetekben kívül az 1892 XXIX t.-cz. szerinti eljárás...

Együttal figyelemztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, vagy a meennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is esatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság. Nagy-Enyed, 1894. július 30-án. Csernátóni Vajda Péter, kir. járásbíró.

Sz. 2044-794. tkvi. Árverési hirdetményi kivonat. A vizaknai kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság közöli...

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. k. el. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óradékkepes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arverési hirdetmény. A vezetésem alatt álló kir. orsz. fejtintőzetben letartóztatott fizetéseknél háziilag kezelt élelmézéséhez az 1895-ik évben szükségesül mintegy 180 métermáza marha-7 métermáza borja és 25-30 métermáza juhok szállításának biztosítása iránt...

Mecser József igazgató. Eladó birtok. Az örökösök közötti osztály könnyebb megejtése céljából. A Pávai V. Elek hagyatékát képező, Alsó-Fehérmegyében, Magyar-Csehszlovákia határára, a kocárdai vasúti állomástól felőrányira fekvő tagosított főbirtok...

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!! Tökéletes fertőtlenítés! teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró csesettek. Belöldi és külföldi szabadalmak! Szobal árnyékszék mindenféle tetszetős alakban...

MAGYAR TÖZEG- ÉS MITRÁGYÁRTÁS Társaság. Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!! Tökéletes fertőtlenítés! teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró csesettek. Belöldi és külföldi szabadalmak! Szobal árnyékszék mindenféle tetszetős alakban...

Műtrágyaraktár Nagyenyeden.

Van szerencsénk a tisztelt gazdaközönség tudomására hozni, hogy gyártmányaink eladását Nagy-Enyeden és vidéken

Grünfeld Dávid úrra

ruháztuk át, ki gyártmányainkból, nevezetesen az öszivetésekhez használandó mindennemű **műtrágyákból** állandó raktárt tart és árúinkat szavatolt tartalommal eredeti áron pontosan szállítja.

HUNGARIA

műtrágya, kénsv és vegyi-ipargyár rész. Budapesten.

Sz. 4909-1894.

Pályázati hirdetmény.

A megyeréki körjegyzői állomás üresedésére jelen, választás útján leendő betöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §-a értelmében pályázatot hirdetek.

Ezen körjegyzőség áll: Mezőkerék (székely), Peczalka, M. Kapod, Kissolymos, Lőrinczrév és Tompa háza községekből. Javálatlathatás: 509 frt 50 kr. fizetés, 64 frt szállás és irodai, 50 frt irodai, 34 frt fűtési és 62 frt 50 kr. fatartási költség, továbbá a magánmunkások után szabályrendeletileg megállapított díjak.

A választás Mezőkerék községben a körjegyzői irodában folyó hó 23-án délután 3 órakor fog megtartatni.

Felhívom pályázók hogy szabályszerűen felszerelt és keresztelő levéllel is ellátott kérelmüket folyó hó 21-ig előírthoz nyújtsák be.

Nagy-Enyed, 1894 szeptember hó 7-én.

Szász József,
főszolgabíró.

2-2

Figyelmesen olvasni és az előíratot megfigyelni.

Mindenki ismerkedjék meg a cholera veszélyben a cholera természetével és azon szerrel, mely a cholera-tól távol tartja; ebből azt a megnyugvást vonhatja ki, **hogyan van cholera ellen védelem** és hogy egy bizonyos fokig minden egyes, észlelt magatartás által ezen betegségtől magát megóvhatja.

Mindenki felett ügyeljen az ember az előállható **emésztési zavargásokra**, székrekedésekre és különösen a hasmenésre. **Az egészséges emésztést** rendes életmóddal és mellőzéssel a nehezen emészthető ételektől, óvakodjék a gyomor meghűléstől és egyáltalában minden belső meghűléstől óvakodni kell. Az egészséges emésztést a már ismert **Máriacelli gyomorcsepp** elősegíti, melyet Brady E. gyógyszerészetében lehet kapni, mely erősítő hatást gyakorol a gyomorra. A Máriacelli gyomorcsepp az emésztési zavaroknál és rosszulletnél évek óta legkedveltebb házi szerül szolgál és hirtelen rosszulletnél az első segítyt nyújtja.

Kapható minden ismertebb gyógyszerárban, kis üvegekben. (és ezek Brady E. aláírással kell ellátva legyenek.) Használati utasítással ellátva egy-egy üveg 40 kr és 70 kr.

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váci-körút 57^a sz.

K Ü H N E E D E

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmulhatatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

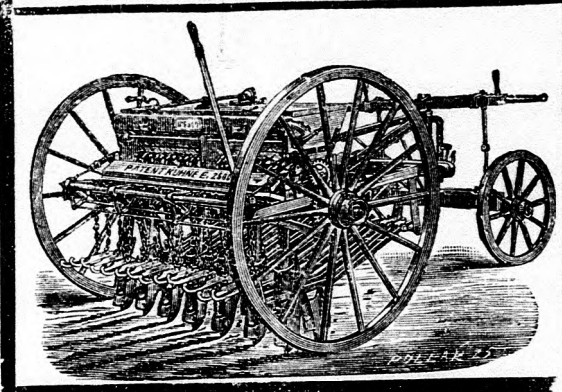
HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes, hullámos területre „MUSONI DRILL” legújabb, legegyszerűbb sorvetőt.

Sack-fele ekék, két és többvasú ekék. Laacke-fele szántóföldboronák 12-fele nagyságban.

Laacke-fele kedvelt rétboronák. Rosták, Konkolyozók. Kifutó szelelő magtár-rosta (33 frt), meglepő

munkaképesség.
VENTZKY-féle FÜLLESZTŐK.

Szezska-és répavágók stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Főraktár:
BUDAPEST, 1894.
augusztus 1-től saját ház VI., Váci-körút 57^a

Jó minőségű tűzifa eladó.

M e g n e v e z é s	Szent-király-utcai 72-78. számú raktárról						Házhoz szállítva					
	1 öl = 4 kbm		1/2 öl = 2 kbm		1/4 öl = 1 kbm		1 öl = 4 kbm		1/2 öl = 2 kbm		1/4 öl = 1 kbm	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Bükkfa, 1 m. hosszú vastag hasábokban	12	—	6	—	3	—	12	80	6	40	3	25
Tölgyfa, hámozva, 1 méter hosszú	9	60	4	80	2	40	10	40	5	20	2	65
Cserfa hámozatlan, 2 méter hosszú	9	—	4	50	—	—	9	80	4	90	—	—
Bükkfa fiatal, 2 méter hosszú	8	—	4	—	—	—	8	80	4	40	—	—

Törzshosszusági tölgyfa, csomókba rakva, csomónként 3 frt 50 kr. és 4 frt, házhoz szállítva 4 frt és 4 frt 50 kr. **Faszén**, 10 kilónként 25 kr. 100 kilónként 2 frt 30 kr. 11-12

Utalványok válthatók: Papp János gyógyszerész urnál Nagy-Enyeden.

Vasúton szállítva, bérmentesen bármely állomásra, hogy minő árban, megtudható: **Klemm Pál** czégnél N-Enyeden.

ÓRIÁSI VÁLASZTÉK FÉRFI KALAPOKBAN.

* J. WALLACH ÉS TÁRSAL, BERLIN.
RUHADÉ ES ANCEPATOL BPARAME
EGYEDÉLLI RAKTÁRA

SZEKELYHIDY ÜNÖS
hazai ipar és divatárak nagy raktára
NAGY-ENYEDEN.

Nagy-Enyed, 1894. szeptember hó.

őszi és téli divatcikkekkel

eddig itt még nem létezett, kiváló nagy és izlées választékban rendelkezem, kiválóan felhívom b. ezine figyelmet a következő áruimra, melyeket előnyösen tett bevásárlásom és verseny képességemmel fogva legszolidabb árban bocsátok a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Eredeti angol és francia női divatkelemék és mosó parhettek, honi és angol férfi ruhakelmék. Egyedüli raktár eredeti dr. Jäger-féle alsó ruházatban, legjobb gyártmányú női, férfi és gyermek czipők, valamint harisnyaneműk, általában készítettett férfingek, paplanok és madracok, szépségségi, eperjesi vásznak és asztalneműk, nyitott, tapesztri, ausztria, sofa szőnyegek, butorkelmék és függönyök. Első minőségű gyászkelemék, angol creppok és greenadinok.

Újdonságok!

Női trickó derekok és gyermek ruhák, selyem blúzé kelemék, sapkák, boák, gallerek, muffok, loszor nederok (felülhul minden eddigi gyártmányú), selyem és csipke sálók, lyoni, brüsseli és klóphirozott csipkék, Esmerlyók, sélabotok, legyezők, kézi munkák és hozzátartozó kellekek.

Nagy választék prágai glasse és kutyabőr keztyükben. Remélve, hogy e meglátható árukkal a nagyérdemű közönség igényeit teljesen kielégitem.

Szíves jóindulatára ajánlva magam,

melly tisztelettel
Szekelyhidy János.

AIKALMI VÉTEL
3000 DABAB POSZTÓ ÉS HÁRÁSZ KENDŐK
RENKIVÜLI OLOSÓ ÁRBAN.

ÚJDONSÁG FÉRFI NYAKKENDŐKBEN.